

OBSERVATORIULU este de done ori in
septembrie, mercrea si sambata.
Prețul
pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl.,
pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa
cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis
cu poșta in lăintruhi monarhiei
pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl.
— In străinătate pe 1 anu 10 fl.
său 22 franci, pe 6 luni 5 fl. său
11 franci; — numeri singuratici se
dau căte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Nr. 14.

Sibiu, 17/1 Martiu 1879.

Anulu II.

Nr. 164 Pres.

Circulariu

către totă oficiile protopresbiterale din archidiecesa a Transilvaniei.

Mi au venit si inca totu 'mi vinu mai din tōte partile archidiecesei mele multe adrese prove- diute cu subscrieri numerose din partea clerului si a creditiosilor nostri, prin cari se dă espressiune viua unor ingrigiri seriose, ce le a produs la archidiecesanii mei proiectul de lege elaborat de inaltulu regim alu statului pentru introducerea limbei magiare, că studiu obligatu, in tōte scōele populare elementari, prin urmare si in ale nōstre confessionale.

Inca 'nainte de a 'mi fi venit astfeliu de adrese, am petrecut insumi cu tōta atentiuia mentionatulu proiectu de lege dupa coprinsulu lui divulgatu prin jurnale si am consultat cu ai mei asupr'a obiectului; ér' mai apoi, dupace si din partea celor lati eparchii ale provinciei nōstre metropolitane se ivira asemene ingrigiri, eu si Preasantiile Sale episcopii eparchiali din Caransebesiu si Aradu ne-amu aflatu siliti a intrevini in obiectulu acest'a chiaru la preainaltulu tronu alu Maiestatei Sale cesaro-regesci si apostolice, rogandune preaumilitu pentru a se detrage atinsului proiectu de lege preanalt'a aprobare prealabila.

Prin preaumilit'a nōstra representatiune, carea noi archiereii insotiti de deputatii clericali si mireni ai consistorielor eparchiale din Sibiu, Aradu si Caransebesiu, o amu substernutu in persóna in diu'a de 1/13 Februaru a. c. la preainaltulu tronu, — biserica nōstra reprezentata astfelu, a facutu totu ce se potea face intre datele impregiurari fatia de atinsulu proiectu de lege, fara se fiu condusici catu mai putien de vre-o ura său aversiune catra limb'a magiara, care e limb'a statului, ci singuru numai de acele vederi: că o lege că cea proiectata de inaltulu regim alu tierii, pe langa acea că ea in parte ar jigni autonomi'a nōstra bisericesca, nu s'ar poté executá fara detrimentulu culturei cores- pondintore trebuinilor reale ale poporului nostru; ér' o executare a ei fortata ar produce amaratiune si pote si alte urmari rele chiaru in detrimentulu adeveratelor interese ale patriei.

Radiemati pe ponderositatea motivelor espuse in preaumilit'a nōstra representatiune, si insufletiti

de simtimintele nōstre loiale si de adeveratulu pa- triotismu, care ni au datu taria in pasii nostri, — noi archiereii si deputatii consistorielor eparchiale ne amu reintornatu din missiunea nōstra cu cele mai bune sperantie de unu resultatu multiamitoriu pentru caus'a nōstra si salutariu pentru diferitele nationalitatii ale patriei comune.

Sperantiele acestea ale nōstre le impreunam cu mangaerea aceea, ce ni o dau cuvintele prea- gratióse ale augustului nostru monarchu, cari fuse- ramu fericiti a le audi la subternerea preaumilitii nōstre representatiuni, că adeca Maiestatea Sa se va indurá a luá obiectulu petitiunei nōstre că demnu de o prejudecare matura, dandu preagratiósu inca inainte espressiune cu deplina liniscire acelei spe- rantie: că de siguru e departe dela gubernulu Mai- estatei Sale si intocmai si dela legislatiune inten- tiunea, de a pune in vigore asia felu de dispositiuni, cari aru poté caus'a ingrigiri temeinice, si aru fi in stare de a turburá intre diferitele nationalitatii ale tierii pacea si concordia, care spre bucuria esista, de Maiestatea Sa e totdeuna dorita, si a careia grigire ulteriora Maiestatea Sa mi o pote numai recomandá si noue cu tōta caldur'a.

Candu vinu a Te insarciná, că tōte acestea se le impartasiesci clerului si poporului din tractulu (tit.) DTale că respunsu generalu la numerosele adrese, de cari amintiiu l' inceputu, — me folosescu de ocasiunea acésta spre a dā cu totadinsulu organelor nōstre bisericesci si prestetotu clerului si poporului archidiecesanu svatulu meu archipastorescu: că in cele ce privescu proiectul de lege atinsu mai susu, se-si liniscésca ingrigirile, punendu-si tōta increderea in autoritatatile superiori bisericesci, cari priveghieza si de siguru voru priveghie si mai de- parte asupr'a intereselor culturali ale poporului nostru, si nu voru lipsi a-si face la timpu deto- rint'a facia de ori-ce incidenti, cari nu cumva naru poté renoi ingrigirile.

Cu deosebire recomandu clerului si poporului nostru: se-si pastredie in tōta curatieni'a simtimintele sale religiose si nationali insupte dela stra- bunii nostri inca prin educatiunea domestica; daru pe langa acestea se conserve si se nutrészca cu caldura si patriotismulu celu adeveratu, care pretinde, ca toti fii patriei, de ori-ce limb'a său reli- giune, se se unescă intr'unu singuru statu, pe bas'a

principiiloru sublime de libertate, egalitate si fra- tieta.

Cuvintele preagratióse ale Maiestatei Sale au- gustului nostru monarchu se prinda radecini adencii in ânimele nōstre. Clerulu si poporulu nostru, consciu de sine si mandru in virtutile sale cetatie- nesci, se conlucrare in atitudine generosa pentru sustinerea pacii interne si a bunei armonii intre diferitele popore ale patriei. Legile tierii sanctio- nate de Maiestatea Sa se le veneramu neviolabile. Autoritatiloru statului se le damu reverint'a si as- cultarea, ce le compete dupa concepte genuine de regim constitutionalu. Dar mai pre susu de tōte esceleze clerulu si poporulu nostru prin cea mai stralucita virtute eredita dela stramosii sei, prin credinti'a neclatita si omagial'a supunere cătra acea ce este prim'a si suprem'a conditiune de es- tinctia a statului nostru: cătra prea'ntulu tronu, si anume catra Majestatea Sa ces. regesca si apo- stolica, preagratiósulu nostru domnitoru Francis- cu Iosifu I. pentru a caruia scumpa viétia si binefacatorea-i potere in tōte dilele inaltiamu la ceriu furbinte rogaciuni!

Sibiu, 8/20 Februaru, 1879.

Mironu Romanulu m., p.,
archiepiscopu si mitropolitu.

Critic'a criticei in caus'a nationale.

Este una din aparitiunile cele mai interessante in dilele acestea, că respunsu monachului datu deputatiunei gr.-orientale romanesca in audienti'a din 1/13 Februaru a. c. se ia de cătra aduersarii nostrii tocma asia in favorea propria, precum ilu luamu noi in favorea nōstra. Marea differentia intre noi si aduersari este, că noi spunemulimpede cum ilu intielegem, ei din contra nu se esplica, ci siovaie, se incurca in sofisme, că si vulpea in capcanu. Noi suntemu indestulati cu respunsulu imperatescu. „Eu aflu că obiectulu rogamentei DVōstra merita că se'l iau in cercetare matora (reifflicher Erwägung würdigen).“ Potea se dica monachulu mai multu, inainte de a primi si a citi representatiunea? Nu potea, precum nu poate nici altulu nimeni. Cu tote acestea monachulu merse si mai de parte, că-ci audise pe scurtu, care este obiectulu plansorei romanesci; ilu cunoscă chiaru din telegramele metropolitoru, dela Sibiu

Foisiór'a „Observatoriului“.

Poesii populare.*)

Doina.

I.

Frundai verde lemnul din susu,
Badea la Sibiu s'a dusu,
S'aduca metase negra,
Se'mi cosu o camasie draga,
Un'a lui si un'a mie
Se 'mi fia de cununie.
Badea 'napoi s'au inturnatu,
De metase si'au uitatu,
Si alt'a si'au capatatu.
Si elu mi'au tramisu inapoi
Doue fire de secara,
Ca éca elu acum' se 'nsora;
Si eu iam tramisu inapoi
Doue fire de ovesu,
Se se insore sanetosu.
Si elu mi'au tramisu
Doue fire de alunu,
Se me dueu se mi'-lu cununu.
Si 'ntrebai pe maica mea,
Se me dueu ori ore bá?
Taci tu fica si te du.
Dá la fin'a ce se'i ducu?

*) Petrecendu in timpulu din urma căteva dile la Orastia si Hunedior'a mi se dete ocasiune a cuiege căteva frumose si pretiose margaritare de poesia populara de prim acele tienuturi. Publicandule in foisióră „Observatoriului“ credu a face o placere cetătorelor si cetitorilor nostrii, precum si unu modestu serviciu lit'eraturei nōstre nationale.

J. G. Baritiu.

Dui o mana de alune,
Se se duca fi'na in lume
Se'ti remaie finulu tie.

II.

Frundai verde visinele,
De vi mere*) badeo mere,
De vi mere badeo mane,
Du-me badeo si pe mine.
De'ti a fi cu min' rusine,
Fa-me badeo brēu de lana
Si me 'ncinge pan'ga tine;
De'ti a parea breulu greu,
Fa-me lumina de seu
Si me pune in sfnulu teu;
De ti-o fi ca m'o strică,
Fa-me lumina de céra
Si me pune subtióra,
Si me treci cu tine 'n tiéra.
Unde badeo tu i ciná,
Eu frumosu ti-oi lumină,
Unde badeo tu i pasi,
Eu mereu cu tine oi fi.

III.

Dorù badei, dorulu meu
De l'asiu potea capatá,
Eu cu dragu l'asiu semaná,
Si l'asiu face stogu in pragu,
Si l'asiu inblati cu dragu,
Si l'asiu cerne prin sprincéna,
Si l'asiu dá ânimei mele
Dór s'ar stemperá de jele.

IV.

Eu sunt feta de romanu
Numele meu e Florica,

Si frumosa că si-o flóre
Diminéti'a pe recore.
Badeo, ochisiorii mei
Iau unsu maic'a cu uleiul,
Storsu in frundia de teiu.
Badeo buduitiele mele
Le a unsu maic'a cu zabaru,
Cu dulce si cu amaru.
Sunt feta din casa mare,
Pociu iubi pe ori si care.
Nu sunt feta de domnu mare
Se portu perulu pe spinare,
Nici haine de metase,
Mai bine camasia frumosa.
Dominéca in serbatore
Incaltiu cismele in picioare,
Si la grumadiu puiu margele,
Si in degete puiu inele,
Si in cossitia floricele.
Unu fecioru la mine vine,
Si cu man'a me coprinde,
Si un'a la flori intinde,
Si eu indaraptu i-am spusu:
Dute, dute badisioare,
Ca tu n'ai la mine doru,
Ca doru ti l'ai vendutu
Preste o gradina cu flori,
Si n'ai nici o flóre aleasa,
Se puiu in paharu pe mésa.

V.

Me rogamu mandro de tine,
Cá se faci atât'a bine,
Se vini tu pana la mine,
Ca mi-e forte doru de tine.
De ar fi dorulu vendiatoru,
Eu m'asiu face negotiatoru,
M'asiu pune cu siat'a'n pragu,
Si asiu vinde cu doru si dragu,

*) usitat in locu de merge.

Orice inserate,
se plasescu pe serie său liniu, cu
litere merante garmondu, la prima
publicare căte 7 cr., la adou'a si a
treia căte 6 cr. v. a. si preste aceea
30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face in
modulu celu mai usioru priu assem-
natunile postel statului, adresate de
a dreptul la Redactiunea Diariului
Observatoriul in Sibiu.

de data 27 si dela Blasiu 28 Ianuariu, de aceea Mai. Sa adaoșe „Dau cu deplina liniste espressiune sperantiei mele din capulu locului (in vorhinein), că de sigură atâtă gubernulu Meu, cătu si Legislativ'a nu are nici-decum scopulu (die Absicht ferne liegt), de a luă decisiuni că acelea, care se păta cauș'a ingrijari intemeiete si se fia de natura a turbură (stören) pacea si concordi'a dintre diversele nationalitati ale tierei, dupa cum esiste ea spre bucuria Mea si precum Eu o am dorit totudeauna, a carei sustinere vi-o recomandu si dvōstra cu totu adinsulu (auf das wärmste).“

Se păte unu limbajiu mai respicatu decât este acesta? Mai. Sa nu a disu romaniloru: nu aveti dreptate se ve plangeti contra nimenui, ci si-a datu cuventulu seu imperatescu, că Elu Insusiva cercetă cauș'a nōstra, si apoi că si cum ar dice cineva curatul romanesce: Nu credu că ministri voru cutediă se'mi ésa inainte cu proiecte, care se păta turbură spiritele si pacea publica. Atqui — ergo, aru inchiaie vechii nostrii professori. Atqui ministrul au anuntiatu cutare proiectu de lege, care a turburatu fōrte pe nationalitati: ergo etc.

In deductiunile criticei sale „Herm. Ztg.“ pretinde că atributu alu statului, atotopotinti'a (omnipotentiam), apoi cu consecentiele trase din acestu principiu merge asia de parte, in cătu revindica anume statului Ungariei, dreptulu absolutu (das unzweifelhafte Recht) de a dā cetatiiloru sei educatiunea ce convine mai bine scopului seu; de unde apoi inchiaie, că statulu Ungariei că statu polyglotu (de mai multe limbi) are dreptu de a impune limb'a statului in scōlele elementarie că studiu obligatu pre langa limb'a materna.

Inainte de a dā statului atributulu omnipotentiei că lui Dumnedieu, ceremu dela auctorulu criticei facute protestului romanescu, că se dea definitiunea statului. Dsa remase datoriu cu acea definitiune si noi insistem că se ni-o dea, că-ci altmintrea ori-ce discussiune si disputa dintre noi este si remane vana, si intr'aceea afirmatiunile lui devinu fōrte pericolose pentru libertate si chiaru pentru statulu, ale carui drepturi voiesce se le apere cu multa energie, pe care inse densulu ilu inpinge spre clin'a celui mai teribile despotismu, spre abisulu unei tiranii desfrenate. Pre cătu timpu nu'i avem definiția ceruta aci, nu ne remane alta, decât se i punem unele intrebări, la care i ceremu asemenea respunsu cathegoricu.

Auctorulu sustine, precum observam si mai in susu, thesea teribile: Fia - care statu are dreptulu absolutu de a dā cetatiiloru sei educatiunea, de care crede elu că convine scopului seu mai bine. Din acăsta assertiune apodictica urmăria cu consecinta de fera că:

Statulu Lacedemonianu (Sparta) avuse dreptu

M'aslu pune cu siatr'a'n susu
Si aslu vinde la doru si dragu.

VI.

Vai padure désa esci,
Vai bade departe esci,
De-aici bade pan' la tine
Trecu doui ani si dicee dile.
Dorulu meu pe unde umbla,
Nu'i pasere se'l ajunga.
Dorulu meu pe unde jōea,
Nu'i pasere se'l intréca.

VII.

Frundai verde de alunu,
Me duseiu sér'a pe luna
Se'mi cautu o florica,
Care multu ânim'a 'mi strica
Si se o intrebu:
De ce in gradina pléca fruntea si suspina?
Eu intrebu,
Flórea 'mi respunde:
Că-ci o jale me coprinde,
Arde sufletu'mi si gême,
Că-ci me uscu fara de vreme.
Trei dile sunt inflorita
S'apoi cadiu de ventu palita.
Si pre mine cade 'ndata
Umbra négra, 'ntuncata,
Incătu nime nu'mi-ar crede
Flórea-am fostu séu érba verde.

VIII.

Jelui'n'aslu, dā n'am cui,
Jelui'n'aslu codrului,
Codrul jalnicu că si mine,
Tipa frundi'a nu 'si-o tiene.
Dar' m'oju lasá pan' la véră
Si oiu esi la campu afara,
Candu voru cresce dadatiele
Si m'oju jelui la ele,
Că la nisice frati ai mei;
Candu voru cresce viorele
Si m'oju jelui la ele
Că la sororile mele.

a ucide pe toti prunci căti se nascea cu vreun defectu fizicu, sau slabonogi, neapti de a portă arme, precum si că acelasiu statu avea dreptu de a rapí pe toti prunci din braciale parintiloru in estate de căte 5 ani, spre a'i cresce in casarme comune, exclusivu pentru scopulu seu. Totu acelu statu avea dreptu că barbatiloru, femeile carora nu concepea princi dela ei, se le dea adjutanti că se faca princi. Asia i conveniá.

Statulu republicei romane avea dreptu se tīna scōle cătu se pote mai multe de gladiatori, se'i faca a se omorū unii pe altii cu sutele in circu, pentru că junimea Romei se se dedea de mica a omorū si ea ómeni. Asia i conveniá.

Statulu otomanu avea dreptu „nedisputabile“ de a rapí pre toti baiatii cei mai frumosi si bine crescuti ai locuitoriloru crestini, a'i taiá inprejurui, a'i dā la scōle turcesci si a'i infundá in corpulu celu barbaru si spaimantatoriu alu Ieniceriloru. Acelasiu statu representatul prim sultanu, avea dreptu se ucida, dupa legea ce'si facuse elu insusi, pe fia-care di căte 14 ómeni, fōra nici-o judecata prealabilu, fōra sententia, fōra a dā cuiva sama de acelea omoruri, decât numai lui Allah.*)

Statulu Franciei voindu a se unifică si in religiune, avuse dreptu a sili pe calvini că se 'si dea princi numai la scōle r.-catholice, era dupa-ce, acestia nu voiá se'si sacrifice libertatea conscientiei, acelasiu statu avu dreptu se pōrte contra loru optu ani de dile resboiu de esterminare, se inchiaie cu ei pace intarita prin juramentu minciunosu, in fine in memorabil'a nōpte a S. Bartolomeiu 23 Augustu 1572 se cada pe furisul cu arme asupr'a loru, se măcedie vreo 30 de mii din treisii. (Histoire de la St. Barthélémy. Paris 1829. Die Pariser Bluthochzeit. Leipzig 1826). Asia a convenit si statului Franciei.

Statulu Spaniei, decisu a se unifică pe fundamentele religiunei rom.-catholice, au avutu dreptu se ridice ruguri (lat. Rogus) de focu, se ardia pre toti căti nu voiá se 'si dea educatiune catholica.

Statulu Angliei avu dreptu a torturá pāna la sange pe 6—7 milioane de locuitori ai Irlandiei, pentru că nu voru se dea tenerimei loru educatiune calvinésca.

Statulu imperiului germano-romanu i convenise că se decretedie esterminarea totale a protestantiloru din tōte provinciile si cu atâtă mai virtosu din Ungari'a, se innece educatiunea si scōlele protestante cu popi cu totu, in baile de sange dela Cassovia, Eperjes etc. prin generalulu-tigru Caraffa.

Statulu calvinescu alu Transilvaniei avuse, totu dupa theori'a din „H. Z.“ dreptulu absolutu de a esterminá religiunea si natiunea romanésca, din cauș'a romanii nu suferiá a se dā tenerimei loru educatiune calvinésca in scōle calvinesci.

Exactu dupa acăsta teoria adeveratu ardeléna in patru muchi, statulu modernu alu Russiei are totu dreptulu se dea legi natiunei polone supuse, natiunei germane dela Marea baltica, partiei de natiune romanésca, se esterminate limbele si tōta istori'a loru, se sterga si tōte urmele religiunei rom. et greco-catholice, pe cea protestanta, pe cea mohamedana etc. Asia cere ide'a de statu a Russiei (Russische Staatsidee).

Imperatulu Iosifu II avuse totu dreptulu se introduca limb'a germana in tōte scōlele provinciiloru sale, că-ci asia i se parea lui că cere ide'a unitatiei statului seu, si sciti că pe atunci statulu era imperatulu.

Statului republicei venetiane i convenia că se innece in mare, sau se transpōrte preste „puntea doreriloru“ in carcerile coperite cu plumbu pe oricăti nefericiti ar fi condamnatu consiliulu celu misteriosu de diece, de ale carui crudimi si atrocitatii tremurá nu numai cetatiiloru venetiani, ci tōta Itali'a, ale carui temeuri de condamnare nu le cunoștea nimeni. Asia convenia ideei de statu venetianu.

Auctorulu criticei din „Herm. Ztg.“ pretinde numai pentru statu dreptulu de a dā cetatiiloru educatiunea ce ar conveni mai bine, cu atâtă mai virtosu pentru statulu Ungariei, cu cătu acesta este mai polyglotu. Asia dara inprejurarea, că unu statu este polyglotu, i da lui dreptulu că se'si aléga una din multele limbi vorbite in statu, si apoi pe acăsta se o impuna la toti individii de ori-ce natiune, fia aceia in minoritate sau majoritate, de 100 sau de 10 milioane, prin fortia legei si chiaru prin fortia armelor, daca nu s'aru supune la lege. In adeveru, la acăsta idea geniale nu venisera nici chiaru Chalifii cei potenti ai Arabiloru, nici Padisahii si Sultanii, demnii

loru successori. Muradu si Baiazidu, Mahmudu, Selimu, Suleimanu, toti au inventatul căte unele din legile barbare, infame, prin care s'au pusu temelii la ruin'a totale a imperiului, dura că se impuna limb'a statului cu fortia la poporale subjugate, acăsta idea trebuea se ésa din Ardélu si inca tocma dela Sibiu. Turcii adeca era fōrte cu minte in punctul acesta. Ei isi dicea: N'amu nebunitu se ne facem spese órbe, se irritam totodata si mai multu asupr'a nōstra pe poporale subjugate noue, inca si prin inpunerea fortiata, ori a limbei arabice, care este limb'a nōstra bisericésca si de salonu, ori a celei turcesci; cei cari voru avea interesu că se le invetie, le voru si invetiá de siguru, fōra nici-o sila.

Intocma asia a fostu si cu limb'a latina mai multe sute de ani, anume chiaru si in Ungari'a si Transilvani'a pāna pe la 1840; nimeni nu o inpunea cu fortia, o invetiá cine voiá; de si ea era nu numai limb'a statului in legislatiune si administratiune ci si limb'a bisericésca la marea maioritate a locuitoriloru Ungariei si Croatiei, ba in cătuva si in conversatiune cotidiane, era statului nici-odata nu'i lipsia individi cunoscatori de acea limba mōrta, asia de bine, in cătu se păta fi aplicati in tōte functiunile, ba in anii dintre 1820 si 1848 se inmultisera asia de tare, in cătu ne mai incapandu in functiuni cu plata, servia căte 9—10 ani că vai de ei, pe spesele loru, asteptandu dupa căte unu salariu de 2—300 fl. Scurtu, in nici-unu statu din lume interessa seu de existentia, de prosperitate si securitate nu cere nici-decum că conditiune, că locuitorii de diverse limbi se cunoscă limb'a statului, precum nu se cere, că toti locuitorii se aiba aceeasi religiune, aceeasi datine, aceeasi statura, aceeasi forma si materia de vestimente, si ori-cine s'ar incercă se le regulamente pe tōte acestea, ar fi unu tiranu din cei mai nebuni si periculosi.

Adeca, pentru comoditatea cătoruva mii de functionari publici, caroru le este lene a invetiá inca si alta limba din patri'a polyglota, se cheltuiesc dieci de milioane pe fia-care anu, că se inveti căte pe dieci milioane de locuitori limb'a statului. Ce mai comerciu ati potea face cu idei de acestea, de es. in Anglia, in Americ'a septentrionale, in Elveția, Belgia, Svedia etc.

(Va urmă.)

Transilvania.

Sibiu, 1 Martiu, 1879. — Ieri in 27 l-c. a sositu aicea dela Brasiovu o deputatiune de 12 persoane fruntasie ale poporatiunei romane din acel oras, insarcinata din partea unui meeting poporalu ce a avutu locu dominec'a trecuta in sal'a hotelului Nr. 1 din Brasiovu, că se vina aicea se felicite si se multiamésca Escl. Sale archiepiscopului si mitropolitului Mironu Romanulu pentru pasii intreprinsi la Vien'a in cauș'a limbei si a bisericiei nationale romane. Acea deputatiune constatatorie din d. d. D. Manole, N. Purcarea, I. Stinge, G. Porescu, C. Popescu, I. Filipescu, D. Ioncioiu, G. Popu, I. T. Popoviciu, N. Ciircu, C. Popazu si I. Dusioiu, subt conducerea d. Diamandi Manole avu audientia inca in diu'a sosirei la Escl. Sa, cu care oca-siune oratoriulu deputatiunei dupa ce tientu o vorbire oca-sionala, inmanua Escl. Sale o adresa coperita cu preste 400 subscrisi. Escl. Sa bine-voi a respunde acelei deputatiuni cuvintele de mai la vale.

Ieri deputatiunea brasioveniloru a fostu intr'unita pre langa alti cătiva barbati de distinciune din locu la més'a metropolitana.

Responsulu Escolentiei Sale Domnului Archiepiscopu si Metropolitu Mironu Romanulu

datu in 15/27 deputatiunei de 12 barbati tramisi din partea romaniloru din Brasiovu.

Domnilor u,

,Audiendu cuvintele caldurose, ce mi le graiatu, trebue se presupunu: că adres'a acăsta care mi-o predati si pe care eu o primescu cu multa placere, coprinde in sine consumtiemntul braviloru nostri corregigionari si connationali din Brasiovu fatia de acei pasi, cari eu cu concursulu celorul alti preasantiti archierei de dincolo si cu a deputatiuniloru consistoriale i-amu intreprinsu mai de curendu pentru salvarea intereselor culturali ale poporului nostru.

Amu fostu convinsi din capulu locului, că punendu-ne noi intru aperarea unei cause asia de vitale pentru poporulu nostru, lucrările nōstre voru stă in acordu cu dorintiele, ba cu dreptele pretensiuni ale publicului romanu. Si candu DVōstre veniti in numele braviloru brasioveni a ve descoperi in acestu modu consemntientulu la atinsele intreprinderi: eu, magulitu fōrte de acăsta onore, nu potu decat a ve multiam'i pentru increderea ce o puneti in conduceriori superiori ai trebiloru nōstre

*) Dim. Cantemiru Istori'a imperiului otomanu. Hammerburgstall, Zinkeisen etc.

nationali-bisericesci si pentru sprinținu moralu ce ni-lu dati in acestu chipu.

Fiti convinsi Domnilor! — si acesta ve rogu se o spuneti si celoru-lalți —: că eu, si de siguru si ceia-lalți frati archierei, cu multu mai tare suntemu petrunsi de simtiulu datorintelor nōstre catra aeveratele interese ale poporului nostru: decatu că se potemu lasă se vina asupra natiunei si a bisericei nōstre rele si ispite, fara a ne incordā tōte poterile spre delatura-re a celora.

Inse precum de astadata, asia si in cele ce le vomu avea de a le face in viitoriu, avemu lipsa de succesulu si de sprijinirea unanima a clerului si poporului nostru. Déca o vomu avé acesta: atunci in ori-ce lupte la cari nu cumiva vomu mai fi provocati, triumfulu nostru finalu va fi asiguratu, pentru-că noi nu ne luptam u pentru altu-ceva, decatu numai pentru cultura, pentru aeverat'a libertate, ega-litate si fratietate, care trebue se fia principiele conducatorē pentru toti cei ce voiescu se tréca de ómeni ai civilisa-tiunei.

Dumnedieu se ve binecuvinte!

Tinut'a clerului si poporului serbescu facia de noulu proiectu de lege scolastica.

„Ce sciti despre serbi?“ este intrebarea stereotipa, ce ni se pune mereu de 2 septemani încocē si mai alesu de candu diariile magiare si magiarone citara cu placere o secatura din fōia „Serbski Narod“ (Poporulu serbescu), care scriă, că serbii nu voiescu se scia nimicu de protestele romanilor si ca ei nu se iau dupa valachi.

Mai antaiu trebue se scimu si se pricepemu, că gubernulu isi castiga pe unde numai pōte, in fia-care limba din patria, căte unulu séu doue diarie, ce se obliga se scria asia cumu i place lui, éra candu nu pōte, intemeiedia elu căte unu diariu, precum fusese pentru romani in a. 1870 candu dupa caderea „Concordiei“ fundase cu spese mari diariulu „Patria“ in B.-Pesta, la care pusese totu pe nisice romani, că se insulte pe natiunea nōstra in limb'a nōstra, pāna ce remase cu vreo 20 de abonati. Se spune că tocma asia este subventi-natu si „Serbski Narod“ din fondulu de dispositiune. Se catedie foile magiare in cestiuni nationali si eclesiastice articlii si passagiuri din celealte foi serbesci si croatice; dara acelu curagiu nu'l au. Asia dara se nu se alteredie nimeni de căte o falsificare de acestea.

Lucrul stă cu totulu altumentrea. Mai antaiu că mitropolitulu serbescu Procopiu Ivascoviciu ori-catu este elu de betranu si nepotintiosu, si-a datu cuventulu seu, că preas. sa si toti episcopii serbesci cu sinodele loru au se ia mesuri tari contra magiarisarei, mai alesu, că ei toti sunt si membrii ai casei magnatilor, că si episcopii rom.-catholici. Dara positiunea politica si eclesiastica a poporului croato-serbescu differe forte multu de positiunea romanilor din acesta monarchia. La 1 milionu de croato-serbi se afla in regatulu Croaciei, care isi are autonomia sa politica, adeca administratiune publica, justitia, autonomia eclesiastica, legi scolastice proprii, tōte cu limb'a propria nationale, unde gubernulu si diet'a Ungariei nu se potu amestecă intru nimicu. Alti 1 milionu 200 mii de serbo-croati se afla pe teritoriulu numitu graniti'a militara, cu scōlele si cu limb'a loru nati-onale, unde érasa ungureni nu se potu amestecă intru nimicu. Serbii din Dalmatia sunt asemenea aparati. Asia dara la vreo 2 ½ milioane serbo-croati din monarchia intréga, de gubernulu si diet'a Ungariei nu le pasa nimicu, ori-candu e vorba de instructiune publica, de afaceri eclesiastice, de limba si cultura nationala. Asia din tota serbimea remanu espusi la furiile magiarisarei numai pucinii serbi din Banatu, caroru inse nu le prea pasa de sbumaturile dloru Trefort si Tisza, pentru-că loru le vine de a gat'a si scola, si literatura dela ceilalți serbi, si fondurile proprie serbesci facu mai multe milioane, éra ce nu pōte face biseric'a pentru scōlele serbesci, face tier'a autonoma Croato-Slavoni'a din veniturile proprii. Preste acestea, serbii de dincocē de Dunare stau in comunicatiune strinsa cu serbii din Serbi'a independenta pe terenulu litera-turei si alu instructiuniei publice; ei si citescu in limb'a loru mai multu decatu romanii in a loru.

Din tōte acestea urmădia, că serbii potu ambla cu flori in caciula de fric'a magiarisarei. Si totusi cine ar fi crediutu? Pāna si asia numitii Bunie-vati, adeca serbii rom.-catholici din Ungaria, conduși de advacatulu Augustinu Mamusich dela

Sabatca si de unu altu confrate alu loru, canonicu Antonovich dela mitropoli'a rom.-catholica din Calocea, unde archiepiscopu este renumitulu Haynald, scolandu-se contra magiarisarei, protestara cu mare energia, aducendu intre alte argumente, că in statulu, la a carui sustinere con-curgu si ei cu pungile si la aparare cu sangele, isi voru sci apară si dreptulu de a se cultivă in limb'a loru nationale (Vedi „Pesti Napló“ s. c. I.). Dara bunievatii serbi, că rom.-catholici ce sunt, tinu forte multu la energiosulu ajutoriu din partea episcopului r. cath. Strossmeier dela Diaconovăr, barbatu geniale si curiosu, croatu de sange si de sentimente.

Afara de tōte acestea, serbo-croatii se mai ocupa in momentele de facia cu totu adinsulu de cestiunea Bosniei, de incorporarea ei că tiéra si totuodata a dieceselor christiane din trenta, că se fia totu spre intarirea loru contra magiarisarei, sau daca vreti, si a germanisarei.

Asia stau lucrurile la serbi; prin urmare temera, că natiunea romana ar remanea isolata in actiunea sa, este cu totulu desiérta. Tocma din contra, se ne tememu, că actiunea serbo-croata se nu tréca in fanatismu, care se semene cu alu pressei din Ungaria. Bulgarii trecea pāna acuma de unu poporu molatecu si materialistu, care nu s'aru potea inspiră de nici-o idea sublime. Eata inse, că chiaru ide'a nationalitiei vetamate, batjocorite si calcate in trecutulu loru, ii aduse anume in cetatea Adrianopolis la atata furōre, in cătu dilele tre-cute batura cumplitu chiaru pe mitropolitulu loru grecu, care se oppunea la tendentiele loru nationali. La doue dile bietulu mitropolitul isi dede sufletulu in urm'a batailoru; dupa aceea diplomatiu europei residenti in Constantinopole au potutu se totu telegrafedie la cabinetele loru despre acelu omoru barbaru, că-ci pe mitropolitul nu'l voru mai inviā.

Revista politica.

Sibiu, 1 Martiu st. n. 1879.

Cu cătu diariile magiare si magiaro-file discuta mai multu demnulu, solidariulu si identiculu pasu alu inaltiloru prelati de ambele confesiuni romane nationale, cu atatu cresce si mai multu furi'a loru asupra elementului romanescu, ai carui barbati luminati au sciutu se dejocé intr'unu modu si intr'unu momentu pe cătu de frumosu, pe atatu si de bine alesu, atentatul ucidiator ce se prepară din partea poternicilor dilei asupra celui mai blandu, lealu si patrioticu poporu alu monarchiei. Cu cătu antagonistii nostri meditedia mai multu asupra celoru intemate si isi dau contu despre importantia si consecintiele probabili ale atitudinei impunatore si insuflatore de respectu a intregei natiuni, cu atatu ei se infierbenta si mai multu si pretindu dela gubernulu ungurescu din B.-Pesta, că se ia mesurile cele mai draconice si terorizatore asupra acelora, cari au cutediatu se isi redice capulu si vocea, in locu că se si ilu tienă plecatu si se fia muti.

Ce? Natiunea romana mai cutedia astadi, subt regimulu unui C. Tisza, „sfarșitorulu de natiuni“, se se planga la monarhul asupra nedreptatirilor si inplilarilor de cari suferă pe nedreptu? Ce? Romanii inca n'au murit, ci ei sunt vii si dau semne de o potere vitala neinfranta si nedestructibila si tocmai acuma, candu in Orientu decurge procesulu de cristalizatiune si concentrare alu nationalitatilor emancipate de subtu jugulu semi-lunei? Acesta este nici mai multu si nici mai pucinu, decatu o crima comisa contra omnipotentiei si a suprematiei elementului magiaru, alu carui destinu este de a domni asupra unoru cete de sclavi, cari se nu cunoscă alta vointia, decatu aceea a domnului loru si se nu aiba altu dreptu, decatu acela de a tacea si a suferi că si acei nefericiti sclavi negri de pe plantagele estinse ale baronilor de sclavi din Americ'a de sudu.

S'au insielatu reu domnii dela potere, pentruca eata natiunea romana de parte de a fi murit u se desperat, traiesce conscientia de sine si de chiamarea sa pe acestu painentu. Ea au probat si de astadata, că si de repe-titeori pāna acuma, ca ea nu renuntia nici la presentulu si nici la viitorulu seu că natiune. Pentru-ca ei nu iau mai auditu vocea de multu, fiindu-ca i-o au innabusit, au crediutu ca ea a si adormit si amutit cu totulu. Ei bine, acuma au vedutu ca nu este asia si s'au pututu convinge, ca nu totudéuna dorme celu care isi tiene ochii inchisi. Candu nōptea este obscura, sentinel'a incordédia audiulu seu ageritul, pentru că deca si nu pōte vedea pe inamicu, se ilu pōta celu pucinu audi apropiandu-se.

Nu fara óresi care satisfactiune morală inregistramu faptulu, ca se aflara si in diet'a unguresca barbati seriosi, cari se judece cu sange rece si in modu obiectivu asupra pasului politicu intreprinsu din partea romanilor prin deputatiunile tramise la Vien'a. Intre aceste rari-tati sunt de a se aminti bar. Bánhidu si deputatulu Mocsári, cari nu numai ca incuviintiara demersulu romanilor si atitudinea loru fatia cu proiectulu de magiarisare, dar' celu din urma o spuse gubernului ungurescu pe fatia, ca se nu mai amble cu mīt'a in sacu, ci se marturisescă francu, ca dupa ce in cele politice au delaturat cu totulu linbele nemagiare, acum au voitul se se incerce a bagă limb'a magiara si in sinulu familioru de alta nationalitate.

Parlamentulu din Vien'a, dupa-ce in dilele din

urma s'au acupatu cu cāteva proiecte de lege de inpositu, va fi prorogatu, pentru că se faca locu delegatiunilor, care se voru intr'unu érasi la B.-Pest'a, pentru că se votedie bugetele si alte credite pentru spesele curente ale ocupatiunei. Depunendu-si mandatele de delegati cei mai infocati adversari ai comitelui Andrassy si ai politicei sale externe, precum sunt Herbst, Giskra si bar. Walterskirchen, comitele Andrassy va afla in delegatiuni o majoritate mai complesanta si o minoritate mai pucinu rabulista, decatu cum au fostu cele din sessiunea delegatiunilor de inainte de serbatorile Cra-ciunului.

Cestiunea Novi-Bazarului inca si acumă se afla in statu quo ante, pentru-ca gubernulu turcescu nu voiesce odata cu capulu se primăscă conditiunile gubernului austro-ungaru, care culmină in punctul militariu, că adeca Austriei se i se dea dreptulu de a tineea garnisone in tōte punctele principale ale pasiadicului. Se dice ca comitele Zichy, ambasadorulu austro-ungaru in Constantinopole, ar fi staruindu forte multu pe langa gubernulu turcescu, că se inchiea conventiunea aceea atatu de multu dorita, mai alesu de candu famosulu generalu rusu Cernaieff petrece érasi de cătuva tempu in Serbi'a agitandu, inrolandu si organizandu bande, pentru că la semnalul datu din St. Petersburg se si incepe activitatea loru turburatore.

Parlamentulu bulgaru a fostu deschis cu mare ceremonialu in Tirnov'a de cătra gubernatorele russescu principale Donduoff Corsacoff. Intre deputatiu bulgari se agită forte multu cestiunea, déca nu ar fi consultu că constituant'a bulgara se declare din capulu locului ca nu voiesce se accepte decisiunile tractatului dela Berlinu in ceea ce privesc Rumeli'a orientala, ci se proclame de pe acuma unirea cu aceea parte a Bulgariei. Totu in cestiunea acésta circuledia printre bulgari si mai multe adrese spre subscrifare, in care ei ceru dela Tiaru unirea Bulgariei. Asupr'a candidatului la tronulu bulgaru inca nu se scie nemicu positivu.

Intr'aceea arnautii albanesi au avutu o ciocnire la Vranja cu serbii, in care au cadiutu morti si raniti din ambele parti. Aceasta érasi este unu semnu, ca focul arde subt spudia si ca totu terenulu din Orient este inca ardiendu.

Incidentulu romano-russu dela Arab-Tabia s'au terminat cu aceea, ca la dorinti'a Europei intregi gubernulu romanu au datu ordinu generalei lui Angelescu, că se evacuedie acelu fortu, ceea ce s'au si intemplat. Aceasta politica russo-fila a cabinetelor europene probădia inca odata mai multu, ca panslavismulu si politic'a de cucerire a Russiei n'are aliatu mai sinceru si mai bine-voitoriu, decatu tocmai pe diplomatiu europena cu principale Bismarck si comitele Andrassy in frunte.

In diariile streine circuledia unu insolentu respunsu, pe care l'ar fi datu principale cancelariu representantului diplomatic alu Romaniei la curtea russescă, generalei lui Ioan Ghica. Aceasta adeca, impartasindu cancelariului russescu, ca gubernulu din Bucuresti a datu ordinu trupelor romane se parasescă fortulu Arab-Tabia, Gorciacoff se i fi respunsu asia: „Este cu totulu inutilu a mai face reserve. Eu nu voi lasă niciod-ata Arab-Tabia in manile vostre. Nu ve faceti dura nici o ilu-siune in privinti'a acésta. Ori-care va fi decisiunea poterilor, Russia nu isi va periclită Silistri'a prin cedarea acelui punctu. Nu uitati ca Russi'a este aceea, careia aveti a multiati provinci'a dincolo de Dunare, la care nu aveati nici unu dreptu.“

Asia vorbesce astadi cu Romani'a acelasiu cancellariu, care la Plevn'a se rogă de romani se i vina in ajutoriu, că se salvedie onoreu si prestigiul eclipsat alu armatei rusesci. A fi ingratu, este privilegiul de distinctiune alu celor mari si poternici !

Pestilenti'a a strabatutu pāna in capital'a Russiei; asia ne spune o telegram'a din St. Petersburg. Acolo adeca, precum s'au publicatu prin insusi „Monitoriul oficialu“, la clinic'a profesorului dr. Botkin a venit unu tieranu, pe care dupa ce l'a fesaminat au constatatu ca este infectat cu intr'unu gradu mai usioru de cium'a orientala.

Concursurile

propuse de

SOCIETATEA ACADEMICA ROMĀNA

conformu decisiunilor luate in sessiunile de pene la annullu 1878.

I. Premie privitoré la Filologia si Litteratura.

A. Premiu Zappa

(pentru traduceri de autori classici, elleni si latini).

Conformu decisiunii luate in sessiunea annullu 1878, se publica concursu pentru cea mai buna traducere in:

a) Plinius Cecilius Secundus (junior). Epistol. liber VIII, 1—11,

b) Plutarchus. Vita Pelopidae. cap. I—XXII inclusivu.

c) Herodotus. Historiarum lib. IV, §. 51—100.

cu conditiunile urmatore:

1. Traductiunea va fi intr'ua limba românescă, cătu se pōte de curata si de elegante, cautându a se reproduce in traducere calitatile autorului tradus.

Traducatorii sunt datori a dā note critice assupr'a differitelor lectiuni alle locurilor obsecne d'in textu, cumu si note espllicative assupr'a terminilor technici si numelor proprii care vinu in textul autorului.

2. Manuscrisele venite mai tardiu de 15 Augustu 1879 nu se voru luă in consideratiune.

3. Manuscrisele voru fi scrisse cătu se pōte de correctu si ligibile, ânsa nu de mān'a traductorului, ci de alt'a straina, bine cussute intr'unu fascicul si paginate. In fruntea manuscriptului se va scrie ua deviza in veri-ce limba si totu cu mān'a straina. Pe lângă manuscriptu se va allatură si ua scrisoare inchisă cu

sigiliu foră initialele autorului, adresa presedintelui Societății Academice și purtându în afără deviză manuscrisul, scrisă totu cu mâna străină, ero in-la-intru numele autorului traducătorii.

4. Manuscritele se voru cenzură și judecă de Secțiunea Filologică, care va propune premiul destinat pentru aceste lucrări.

5. Manuscritele nepremiate se voru pastră în arhivul Societății pînă ce se voru reclamă de autorii lor, alle cărori nume rămân necunoscute, fiindu co plicurile ce le voru cuprindă nu se voru deschide.

6. Premiul pentru cea mai bună traducere de 20 pagini (după editiunile stereotype ale lui *Tauchnitz* din Lipsca) va fi de lei 120.

7. Celu ce va obține premiul ca celu mai esențial traductorii alu celor 20 de pagini de cari e vorbă în articoli precedenți, va fi insarcinat de Societatea a face traducătorii autorului întreg, cu premiul fixat de lei 120, pentru fiecare 20 pagini (calculate după editiunile mai susu citate, fără că pentru acăstă sa se exclude consultarea altor editiuni, în lucrarea traducătorilor)*.

8. Traductorii astu-felu insarcinat de Societate va fi datoru a urmă lucrarea cu aceiasi diligentă, eleganță și puritate de limba cu care a facută și probă premiată. Ellu va fi datoru a dă pre fiecare anu cîte 200 pagini de traducere d'in editiunea luata de normă.

9. Traducătorii se va essamină de Secțiunea Filologică a Societății, și aflându-se conformă condițiunilor de mai susu, se va dă la typariu, ero traductorii se va respunde remuneratiunea cuvenita. La casu sănse candu traducătorii n'ar correspunde condițiunilor stabilite, ea se va tramite autorului cu observațiunile facute de Secțiunea filologică si invitatiune de a o amendă.

10. Cându traductorii, d'in ori-ce cauza, n'ar mai continuă lucrarea, atunci se va publica d'in nou concurs de probă, în condițiunile de mai susu.

11. Autorulu classicu, care trece peste 500 pagini, se va împărtă intre mai multi concurrenti ce voru escella la concursu.

12. Typarirea autorului tradusse se va face de Societate în 1000 exemplare, formatu în octavu ordinariu, cu litere *garmond* si pre chârtie alba curată, după unu modelu alăssu de Societate. Formatulu adoptat, litterele si chartea approbate voru servî pentru toti autorii tradusii si typarită cu speselle Societății. Pretiul unui exemplar scosu la vîndiare se va defige în rapportu cu speselle facute cu traducerea si typarirea lui, asia ca d'in vendiare primei editiuni se éssa si sa se incassidie cu procentele loru toti banii versati cu acăstă editiune.

13. Traductorii operelor premiate de Societate sunt liberi a scôte ua a dou'a editiune d'in traducătorii facuta de dñsii; sănse numai după trecerea anterioarei editiuni facuta de Societate, ei rămân proprietari pre traducătorii loru.

14. Cându Societatea va aflată de cuvintia a face ua nouă traducătorii d'in unu autoriu deja tradusse si publicatu cu speselle ei, ea va fi libera a procede la acăstă, fără ca anterioarul traductorii sa aiba dreptulu de a se oppune.

B. Premiu Nasturellu

(d'in Seria A, pentru subiecte pusse la concursu, d) referenti la Limbistica si Istoria filologică seu literară a limbii române).

Conformu decisiunei luata în sesiunea annului 1876, se publica concursu assupr'a thesei urmatore:

"Studii assupr'a producerilor literariori în limbă română d'in epocă lui Mattheiu Bassarabu (1633 - 1654), în care se voru avé în vedere atâtă documente oficiale si particolare, redactate în limbă română în acea epoca, câtu si cările tradusse si typarite românește pe atunci, precum si ori-ce elemente literarie relative la miscarea culturii române în acelui perioadă; se va studia cu ua speciale atențione viuătia si activitatea literară a eruditului mare Logofetă alu tîrrei d'in acelui timp, Udrîste (Orestu său Uriu) Nasturellu d'in Feresci, cunnumit alu lui Mattheiu Voda si strabunu alu ereticului nostru donatoriu."

Condițiunile concursului voru fi:

1. Dissertația va fi scrisă în limbă română, cu stylu claru si correctu.

2. Marimea lucrării va fi de 10-15 coloane de typariu, formatu în 4° micu său in-8, ordinariu, littere *cicero*.

3. Terminul presentării manuscriselor la concursu va fi 15 Augustu 1879.

4. Manuscritele se voru prezenta anonyme, purtându ua devisa, care va fi reprodusa de unu plic sigillat, continându numele concurrentului.

5. Premiul ce se va accordă opului cellui mai bunu, va fi de lei 5000, fără a putea fi împărtit.

6. Societatea Academica si rezerva dreptulu de a typari in publicațiunile sale dissertația ce se va premia.

(Va urmă.)

Sciri diverse.

— (O serbatore musicală în atelierul domnului Amanu.) Sunt pucini pictori, chiar în tîrile cele mai culte, cari sa aiba unu atelier mai artisticu si mai elegant de catu simpathicul nostru pictor D. Amanu.

Acestu atelieru este unu adeverat museum. Fara a vorbi de unu mobiliaru, sculptatu de insasi man'a dlui Amanu, si de o multime de obiecte de arta adunate

*) Pentru traducerea lui *Pliniu Junior* se recomanda in speciale, editiunea d-lui *Keil*, cu notele d-lui *Th. Mommsen*.

cu multu gustu, paretii atelierului sunt acoperiti de o multime de tablouri, totu opere de valoare datorite personalului D-lui Amanu.

Daca parcimonia compatriotilor nostrii de a cumperi tablouri si opere de arta a fostu si este prejudiciabile pictorului nostru sub punctul de vedere finanțiaru, ea a avută dreptu rezultatul de a face, cum diseram, din atelierul seu, unu adeverat museum, unde cineva poate se admire cea mai mare parte din productiunile sale artistice.

Ei bine, in acestu atelieru, in acestu museum, s'a datu duminică trecuta, diu'a o serbatore musicală, care a produs cea mai delicata si mai via placere, si a lasat cea mai placuta impressiune in spiritele tutulor asistentilor.

Inspiratorea acestei serbatorei, domnisor'a Amanu, a fostu in acelasiu timpu, artista eminentă, plina de talentu si de gracie, care a incantat si emotionat pe toti.

N'avemu trebuintia a face aci laud'a calitatilor artistice, de cari e inzestrata domnisor'a Amanu.

Publicul capitelui a avută de multe ori ocazia sa admire forti si volabilitatea voiei sale; nicio data inse domnisor'a Amanu nu a cantat cu unu sentiment mai emotionat, pe care l'a comunicat cu inlesnire publicului de elita ce o ascultă si nu a nuantat cantecul seu cu o mai perfecta intelligentă si o mai justă măsură.

Pieselete erau alese cu multu gustu, si, afara de cele indicate in programul ce'lui publicamul mai la vale, domnisor'a Amanu a mai cantat inca celebră legenda valachă de Braga, si mai multe arii nationale.

D-nii Wiest (violină), Dimitrescu (violoncelu), Prager (piano) junule violinistu Wondra, Schipek si Cairetti, au cantat asemenea pielelete indicate in programma, cu multu talentu si multă maiestria.

Acăsta serbatore musicală a fostu onorata de prezent'a Altetiei Sale Regale gratios'a noastră Suverana, precum si a Altetiei Sale Principes'a de Waldeck, cari parau incantate de a asculta o musica atat de admirabilă, esecutata cu atat talentu artisticu, inconjurata fiindu de unu publicu atat de alesu.

Nu potem de catu a exprimă gratitudinea noastră domnei si domnului Amanu de fericit'a idea ce au avut de a inaugura asemenea serbatore musicală, cari sunt de natura a forma gustulu si a indreptă spiritele catre inaltele si nobilele regiuni ale artei.

Eata program'a serbarei:

I-ere partie. 1. Mendelssohn, Fragment du quatuor en si mineur pour piano et instruments a cordes executé par Mr. Wiest, Dumitrescu, Prager, Schipek. 2. Mozart, Air des noces de Figaro, chanté par M-elle Nicolescu-Aman. 3. Verdi, Air de Ballo in Maschera, chanté par Mr. Cairetti. 4. Röver, Sérénade du Savoyard, executé par Mr. Dumitresco. 5. Mozart, Duo de Don-Juan, chanté par M-elle Aman et Mr. Cairetti.

II-eme partie. 6. Vieux-temps, Fantaisie Caprice, executé par Mr. Wondra. 7. Halévy, Air de la Juive, chanté par M-elle Aman. 8. Bach, Chopin, Schumann Aufschwung, Fugue en la mineur, Etude en la mineur, executés par Mr. Prager. 9. Gordigiani, Ogni Sabatō, chanté par M-elle Aman. "Press'a."

— (Tenorul Tamberlick). Diariul parisanu "Le Figaro" adevărate scirea cum ca vestitul Tamberlick este romanu.

Adeveratulu nume alu lui Tamberlick este "Toma Berlicu" (asulu de trefla); elu este din unu satu de langa Botosani; de micu a intrat in serviciu la arenăsiul mosiei că vizăteu (cocisiu).

Intr'o di se duse cu domnulu seu la Botosani si trase la hanulu unde se află in treacatu trup'a operei italiane.

Toma Berlicu deshamandu caii si preamblandu-i, i-a venită se cante, si a cantat niste cantece românesci ce sunt pe niste tonuri forte susu.

Tenorul trupei, care se intempla tocmai atunci in orăda hanului, audiendu acelu glasu asia de frumosu, aduna in data pe cameradii sei. Chiama pe Toma Berlicu si-lu puse se cante. Berlicu avea de pe atunci ecclu ut cu care si-a facută numele si avereia.

Directorul trupei după aceea proba i-a propus se-lu ia cu densulu in Itali'a si se-lu invetie cantecul; dandu-i 450 de franci pe luna.

Berlicu care avea la domnulu seu numai 150 de franci pe anu, 2 parechi de ciobote si unu sumanu, se prinse bucurosu si pleca cu trup'a in Itali'a.

Nu multu după aceea a debutat in Itali'a cu unu succesu care a mersu totu crescându.

"Stea' Romaniei."

— (Numire) D-lu V. Maniu, fostu prim-presedinte la curtea apelativa din Iasi si fostu advocatul statului, fu numită de advocatul statului pe langa tribunalele si curtea din București in locul d. Gr. U. Balutia demisionat.

— (Serata tinerimei române din Buda-Pest'a) precum serie "Familia," a avută nu numai unu prea preciosu succesu moralu, dar' totu odata si unu considerabilu resultatul materialu. Venitulu curat, de si multe liste nu s'au inapoiat inca, se urca la 6-700 fl. Insemnatu cu bucuria, ca Inaltimile Loru Regale, Domnulu si Dömni' Romania, au tramsu prin d-lu maresalul alu curtii, cu o epistolă in termini de inalta incuragiare, sum'a de 100 fl. Asia societatea "Petrus Maior" in alu carei favoru s'a aranjeat serat'a, va primi unu ajutoriu, de care avu mare trebuintia.

Maiestatea Sa imperatulu si regele a daruitu in numele seu si alu Maiestatii Sale regin'a, societății "Petrus Maior" din Buda-Pest'a 100 fl.

— (Venitulu balului) datu la Vien'a in folosu societății academice "Romani'a Juna," precum relatedia diariile din Vien'a, ar fi preste 1000 fl. v. a.

— (Nationalitatea Papilor.) Intre cei 261 de Papi au fostu 208 italiani, (dintre cari 104 au fostu români), 12 au fostu greci, 17 francesi, 6 germani, 3 spanioli, 2 portugesi, 1 englez, 1 holandesu, 1 dalmatinu, 7 asiati si 3 africani.

— (Societatea vaporelor danubiane) face cunoscutu, ca la 7 Februarie a. c. a inceputu navigația intre Galati si Brail'a. In curendu voru incepe calatoriile pana la Giurgiu.

— (Budgetulu unei cetăți) Din budgetulu reg. cetății libere Aradu se poate vedea ca ea in anul 1879 va avea spese: 392,986 fl. era veniturile sunt preliminate cu: 266,940 fl. Resulta deci unu deficit de 126,046 fl. care se va coperi prin unu aruncu comună de 40%.

— (Numerul poporatiunei din Dobrogea.) Din recensamentul facutu din partea gubernului romanu resulta ca întrăg'a poporatiune a Dobrogei se urca la sum'a totală de 116,732 din care 24,314 sunt români, 19,479 bulgari 59,003 turci si 13,936 streini de diferite naționalități.

— (Multiamita publică) Comitetulu aranjatoru alu balului juristilor dela Academiei reg. de dreptu din Sibiu, isi tiene de placuta datorintă a isi exprimă pe calea acăstă viuete sale multiamiri p. t. domni si domne, care au binevoită a contribui cu sumele notate mai la vale, preste pretiul de intrare, in folosu fondului de ajutorare alu juristilor. Au contrabutit:

Excelent'a Sa Mironu Romanulu, arhiepiscopu si mitropolitu greco-oriental 10 fl. Ilust. Sa Mihailu Fogarasy, episcopu romano-catholicu 10 fl. Ilust. Sa Fridericu Wächter, comite supremu 8 florini 50 cr. d. Samuilu Filep, directoru de catastru 8 florini 50 cr. d. Peregrin Neurahrer 6 fl., d. Fridericu Harth 6 fl. Ilust. Sa Nicolae Popea, archimandritu si vicariu archiepiscopescu 5 fl., br. Carolina Salmen 5 fl., d. Alexandru Lebu, proprietariu 5 fl., d. Cornelius Tobias, protontariu com. 5 fl., d. Soltész Nagy Franciscu 5 fl., d. Dr. Samuilu Moerder 4 fl., d-na Louis'a de Brennerberg 3 fl. 50 cr., d. Ilie Macellariu, consiliariu gub. in pens. 3 fl. 50 cr., d. Carolu Kiss de Egépatak, advocat 3 fl. 50 cr., d. Dr. Iosifu Hodosiu 3 fl. 50 cr., d. Iosifu Mathias, asesoru in pens. 3 fl. 50 cr., d. Valentinu Bock, advocat 3 fl. 50 cr., d. Ferderber Samuilu, comerciantu 3 fl. 50 cr., d. Venzel Teffer, c. r. medicu alu statului maioru 3 fl., d. Paul Theil, advocat 2 fl. 50 cr., d. Nicolau P. Petrescu 2 fl. 50 cr., d. Samuilu Glaser 2 fl. 50 cr., d. Dr. Ioanu Moga 2 fl., d. Franciscu Kovács, plebanu 2 fl., d. Franciscu Pongratz 2 fl., d. Ant. Schuster 2 fl., Esc. Sa Antoniu Heitzinger, generalu 1 fl. 50 cr., d. Stefanu György, canonico si plebanu 1 fl. 50 cr., d. Victoru Sill, advocat 1 fl. 50 cr., d. Constantin Stezariu, c. r. capitanu in pens. 1 fl. 50 cr., d. Carolu Schneider 1 fl. 50 cr., d. Busche Carolu 1 fl. 50 cr., d. Mihailu Guth 1 fl. 50 cr., d. Otto Conradt 1 fl. 50 cr., d. Naum Nasta 1 fl. 50 cr., N. N. 1 fl., d. Antoniu Fabini, comerciantu 1 fl., Esc. Sa d. Iosifu Kreis, generalu 50 cr., d. Toma Gecz, colonelu c. r. 50 cr., d. Augustu Sennor, vicecomite 50 cr., d. Dr. Niculau Olariu, advocat 50 cr., d. Dr. Danu P. Barcanu 50 cr., d. Andreiu Domanovsky, professoru 50 cr., d. Samuilu Borger, advocat 50 cr., d. Iosifu Osterlam 50 cr., d. Adolf Weiss 50 cr., d. Antoniu Bechnitz 50 cr., d. Carolu Seemann, c. r. majoru 50 cr., d. Samuilu Bergleiter 50 cr., d. Stefanu Szabo 50 cr., d. Alfred Schram 50 cr., d. Wilhelm Mayer 50 cr., d. Nicolau Contianu 50 cr., d. Ioanu Popoviciu 50 cr., d. Ioanu Cipu 50 cr., d. Gustav Konerth 50 cr., N. N. 50 cr., N. N. 50 cr., N. N. 50 cr., N. N. 50 cr., B. P. 50 cr., d. Iuliu de Follert 2 cr. —

Post'a redactiunei.

Fagarasiu et Lissa, Lugosiu. Exemplarile intregi dela 1 Ianuarie a. c. din "Observatoriu" mai avem; din anul tr. mai sunt 6. Dictionarul si Glosarul se află, Dictionarul unguresc-romanesc asemenea, legate cum voiti.

Tipariul lui W. Kraft in Sibiu.